

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Viite Lausuntopyyntöne 7.9.2020 dnro ESAVI/18781/2020

LAUSUNTO HATSINAN KALANKASVATUSLAITOKSEN YMPÄRISTÖLUVAN MUUTTAMISESTA JA TOIMINNAN ALOITTAMISLUVASTA, FINNFOREL OY, HOLLOLA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Hämeen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueelta (Y-vastuualue) lausuntoa Finnforel Oy:n hakemuksesta, joka koskee Hatsinan kalankasvatuslaitoksen ympäristöluvan muuttamista ja toiminnan aloittamislupaa. ELY-keskuksen Y-vastuualue esittää lausuntonaan seuraavaa:

Finnforel Oy siirtyy käyttämään kalanviljelyssä kiertovesitekniikkaa, joten kasvattamon kasvatus- ja vesijärjestelmät uusitaan kokonaan. Tarkoituksena on aloittaa myös emokalaston ylläpito. Kokonaistuotanto lisäkasvuna tulisi olemaan noin 80 t/a, josta emokalojen osuus on noin 30 t/a ja poikasten osuus noin 50 t/a. Emokalastoa ja poikastuotantoa varten tarvitaan erilliset RAS-järjestelmät/-hallit, kuten myös poistovesien käsittelyä varten.

Kiertovesitekniikan käyttöönotto toteutetaan hakemuksen mukaan siten, että laitoksen vesistökuormitus ei kasva nykyisen ympäristöluvan mukaisesta kuormituksesta. Laitoksen fosforikuormitus vesistöön saa olla nykyisin enintään 45 kg/a ja typpikuormitus enintään 450 kg/a. Laitoksen päästöt on laskettu vuosittain käytetyn rehun, tuotetun kalamäärän sekä talteen otetun lietteen ravinnepitoisuuksien perusteella. Fosforin osalta kuormitus on alittanut voimassa olevan luparajan ja typen osalta luparaja on ylittynyt satunnaisesti hieman. Hakemuksen mukaan uudesta kiertovesiprosessista kokonaiskuormitus vesistöön olisi noin 45 kg fosforia ja 450 kg typpeä vuodessa, eli kuormitus pysyisi nykyisten lupaehtojen mukaisena. Hämeen ELY-keskus katsoo, että laitoksen ravinnekuormitukselle tulee ympäristöluvassa asettaa selkeät raja-arvot ja laitokselta vesistöön johdettava fosforipäästö saa olla jatkossakin enintään 45 kg vuodessa ja typpipäästö enintään 450 kg vuodessa.

Jätevesi johdetaan kemiallisen saostuksen kautta flotaatioon, jossa poistovesi myös desinfioidaan, ja jota täydennetään typenpoiston tehostamiseksi hakekenttäpuhdistuksella ennen vesien johtamista Kiikunojaan. Jätevesien purkupiste tulee siirtymään muutama kymmenen metriä nykyisestä ylävirtaan päin.

Lietevesi esikäsitellään kemiallisesti saostamalla ja tiivistyksellä ennen lietevesijakeen yhdistämistä sivuveden käsittelyyn (kemiallinen saostus, flotaatio, typenpoisto). Liete kuivataan 25-35 %:n kuiva-ainepitoisuuteen ja toimitetaan kompostoitavaksi Kujalan jätekeskukseen Lahteen.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että merkittävimpiä laitoksesta aiheutuvia riskejä syntyy laitoksen jätevesien ja lietteen käsittelyn häiriöiden yhteydessä.

Saniteettijätevedet (6 henkilöä) käsitellään johtamalla WC-vedet umpisäiliöön ja harmaat vedet saostussäiliön ja hakekentän kautta vesistöön.

Laitoksen vesistökuormituksen rajoittamisessa tulee kiinnittää huomiota paitsi teknisiin ratkaisuihin, myös laitoksen ja kalojen hyvään hoitoon.

Laitos sijaitsee Vesijärven Laitialanselkään laskevan Hammonjoen valuma-alueella. Hammonjoen ekologinen tila on hyvä. Vesijärven ekologinen tila Laitialanselällä on tyydyttävä. Laitoksen poistovedet ohjataan Kiikunojaan, joka laskee Sepänpurona Koveroisten järveen, joka laskee Hammonjokena Vesijärveen.

Laitoksen vesistövaikutukset näkyvät kokonaistyyppipitoisuuden, ammoniumtyyppipitoisuuden, fosforipitoisuuden ja sameuden nousuna laitoksen alapuolella. Laitoksen yläpuolella Kiikunojan tyyppipitoisuus on ollut keskimäärin noin 1400 µg/l ja alapuolella 1700 µg/l. Laskennallinen tyyppipitoisuus laitoksen poistovedessä tulee olemaan noin 500 µg/l. Ammoniumtypen pitoisuus nousee laitoksen vaikutuksesta selvästi, mutta laskee jonkin verran jo Sepänpuroon mennessä. Laitoksen yläpuolella fosforipitoisuus on ollut keskimäärin noin 8 µg/l ja alapuolella 40 µg/l, Sepänpurolla hieman tätä pienempi. Laskennallinen poistoveden fosforipitoisuus tulee olemaan noin 50 µg/l. Sameus kasvaa hieman laitoksen alapuolella, mutta vaikutus ei näy enää Sepänpurossa asti.

Hakemuksessa on arvioitu, ettei kuormituksella ole merkittävää vaikutusta vesistössä. Vesienhoidon näkökulmasta Hammonjokeen kuuluvat myös Koveroistenjärvi, Sepänpuro sekä Kiikunoja. Hammonjoki on tyypiltään pieni kangasmaiden joki ja sen ekologinen tila on hyvä; biologisten muuttujien tila on hyvä, fysikaalis-kemiallisten muuttujien tila tyydyttävä ja hydro-morfologisten muuttujien tila erinomainen. Tyydyttävää fysikaalis-kemiallista tilaa selittää korkea tyyppipitoisuus, jonka tulisi laskea yli puolella, jotta sen osalta saavutetaan hyvä tila. Toisin kuin fosforipitoisuus, joka näkyy

paikallisena pistemäisenä kuormituksena laitoksen alapuolella, typpipitoisuus nousee säännöllisesti koko matkalla laitoksen yläpuolelta Hammonjoelle tultaessa. Todennäköisesti veden kohonneeseen typpipitoisuuteen vaikuttaa peltoalueilta jokeen päätyvä kuormitus.

Luvanmuutoksen myötä laitoksen kuormitus pysyy nykyisen toiminnan tasolla. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan haettava luvanmuutos ei vaaranna Hammonjoella hyvän ekologisen tilan säilymistä. Vesijärven Laitialanselällä näkösyvyys heikentyy kesäisin ja happi loppuu ajoittain pohjanläheisestä vedestä aiheuttaen sisäistä kuormitusta. Laitialanselän pintaveden fosforipitoisuus vastaa Hammonjoen pitoisuutta. Hämeen ELY-keskus arvioi, että Laitialanselän ekologiseen tilaan laitoksen aiheuttamalla ravinnekuormituksella ei ole merkittävää vaikutusta, eikä kuormitus vaaranna hyvän tilan saavuttamista.

Suur-Päijänteen alueelle on vesienhoidon toimenpideohjelmaluonnoksessa asetettu kalankasvatukselle toimenpiteeksi kiertovesilaitoksen rakentaminen ja vesiviljelyn koulutus ja neuvonta. Hakemus ei ole ristiriidassa toimenpideohjelman kanssa.

Hakemuksen mukaan veden käyttötarve Patolähteestä säilyy ennallaan ja Kiikunojasta otettavan veden tarve pienenee. Veden kokonaistarve tulee olemaan 40-50 l/s. Vedenottoon ei haeta muutosta. Muutokset vedenotossa eivät heikennä alapuolisten vesistöjen tilaa eivätkä vaaranna hyvän tilan säilyttämistä.

Jätevedenkäsittelyyn käytettävien kemikaalien sekä muodostuvien jätteiden määrä kasvavat nykyisestä. Kemikaalit ja vaarallinen jäte tulee varastoida lukituissa sisätiloissa tiiviillä alustalla.

Kuolleet kalat tulee käsitellä jätelain ja sivutuotelainsäädännön mukaisesti. Ensisijaisesti kuolleet kalat on toimitettava hyödynnettäväksi raaka-aineena rehuntuotannossa ja toissijaisesti käsiteltäväksi jätteenä ympäristöluvitettuun biokaasu-, kompostointi- tms. laitokseen. Jos kalajätteen kompostointi laitoksella sallitaan, tulee kompostoinnista antaa riittävät lupamääräykset.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että rehuissa pitäisi suosia tuotantoalueen omien ravinteiden kierrättämistä ja että toiminnanharjoittajaa tulisi ohjata tähän myös ympäristöluvassa.

Laitoksen muutostyöt on tarkoitus aloittaa alkuvuodesta 2021 ja muutettu toiminta on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 alusta.

Finnforel oy hakee lupaa aloittaa toiminta uutta lupapäätöstä noudattaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ja esittää tätä varten 1000 euron suuruista vakuutta. Hämeen ELY-keskus katsoo, että toiminnan aloittaminen lupapäätöstä noudattaen muutoksenhausta

huolimatta ei aiheuta peruuttamattomia ympäristövaikutuksia. ELY-keskus pitää 1000 euron vakuutta kuitenkin liian pienenä ympäristön saattamiseksi ennalleen.

Toiminnanharjoittaja esittää käyttö- ja kuormitustarkkailua jatkettavaksi aiemman mukaisesti hakemuksessa esitetyillä muutoksilla. Hämeen ELY-keskus katsoo, että ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan ja päästöjen tarkkailusta ja että käyttö- ja päästötarkkailuohjelmien sisältö tulee päättää ympäristöluvassa. Ympäristöluvassa määrätyn mukainen päivitetty käyttö- ja päästötarkkailuohjelma tulee velvoittaa toimittamaan Hämeen ELY-keskukselle tiedoksi 3 kk kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Lisäksi toiminnanharjoittaja tulee velvoittaa tekemään vuoden kuluessa kiertovesilaitoksen käyttöönotosta selvitys vesistöön johdettavan veden sisältämistä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun asetuksen (1022/2006) mukaisista aineista soveltuvin osin.

Vesistötarkkailun on esitetty pysyvän samana kuin tähänastisessa vesistötarkkailuohjelmassa, mikä on Hämeen ELY-keskuksen käsityksen mukaan riittävä. Laitoksen vesistötarkkailun tuloksia ei ole toistaiseksi tallennettu ympäristöhallinnon tietojärjestelmään (Vesla), joten tarkkailutulokset on veloitettava tallentamaan vastedes myös Veslaan.

Häiriö- ja poikkeustilanteissa kuormitus- ja vesistötarkkailua tulee tehostaa tilanteen edellyttämällä ja Hämeen ELY-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla.

Lausunnon on esitellyt johtava asiantuntija Olli Valo ja ratkaissut valvontapäällikkö Sinikka Koikkalainen. Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös ylitarkastaja Mimmi Kaskenpää limnologisena asiantuntijana. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja HAMELY/1584/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/1584/2015 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Koikkalainen Sinikka 12.10.2020 09:08

Esittelijä Valo Olli 12.10.2020 08:16